

Latviešu valodas
aģentūra

VADLĪNIJAS PAR PUBLISKI FINANSĒTU LATVIEŠU VALODAS MĀCĪBU ORGANIZĒŠANU UN ĪSTENOŠANU PIEAUGUŠAJIEM NEFORMĀLAJĀ IZGLĪTĪBĀ

Vadlīnijas izstrādātas saskaņā ar Izglītības un zinātnes ministrijas konceptuālo ziņojumu
*Par risinājumu institucionālās un kompetenču sadrumstalotības novēršanai
valsts valodas apguvē pieaugušajiem*

Latviešu valodas
aģentūra

I. Vispārīgie jautājumi

1. Vadlīnijas nosaka kārtību un principus, kādā tiek organizētas latviešu valodas kā svešvalodas mācības (turpmāk – valodas mācības) pieaugušajiem neformālajā izglītībā, ja mācību process tiek finansēts vai līdzfinansēts par valsts budžeta, pašvaldību, Eiropas Savienības fondu finansējumu (turpmāk – publiskais finansējums). Izglītības programmu mērķis ir nodrošināt pieaugušajiem iespēju apgūt latviešu valodu profesionālās darbības, izglītības un pilsoniskās līdzdalības nodrošināšanai.
2. Vadlīnijas nosaka:
 - 2.1. latviešu valodas pieaugušajiem mācību mērķgrupas un finansējuma avotu;
 - 2.2. izglītības programmu paraugus, to izmantojumu un mērķi;
 - 2.3. mācību procesa organizēšanas un mācību satura īstenošanas kārtību;
 - 2.4. pedagogu profesionālās kvalifikācijas prasības;
 - 2.5. mācību kvalitātes uzraudzību;
 - 2.6. iesaistīto institūciju kompetenci;
 - 2.7. mācību izmaksu noteikšanas principus.

II. Mērķgrupas un finansējuma avots

3. Valodas mācības, kas tiek finansētas vai līdzfinansētas par publisko finansējumu, ir pieejamas pieaugušajiem un jauniešiem no 15 gadu vecuma¹, kuri legāli uzturas Latvijas Republikā un atbilst kādam no šiem statusiem:
 - 3.1. jauniebraucēji jeb imigranti, kuri nav ne Latvijas pilsoņi, ne nepilsoņi un kuri Latvijā uzturas ne ilgāk kā piecus gadus;
 - 3.2. trešo valstu pilsoņi;
 - 3.3. reemigranti;
 - 3.4. starptautiskās aizsardzības saņēmēji (bēgļi, alternatīvā statusa saņēmēji, patvēruma meklētāji, Ukrainas civiliedzīvotāji);
 - 3.5. bezdarbnieki un darba meklētāji;
 - 3.6. personas, kuras pakļautas bezdarba riskam;

¹ Personas, kuras nav reģistrētas Latvijā reģistrētā vispārējās vai profesionālās izglītības iestādē.

Latviešu valodas
aģentūra

3.7. citas mērķgrupas, kuru iekļaušana atbilst valsts valodas politikas mērķiem un sabiedrības vajadzībām.

4. Publiskais finansējums ir pieejams mācībām no A0 līdz vidējā līmeņa 2. pakāpei (B2).

Publiskais finansējums valodas apguvei C1 līmenī ir pieļaujams, ja valodas apgūvējam profesijas pienākumu izpildei nepieciešamas atbilstošas valodas zināšanas normatīvajos aktos noteiktajā apjomā un ja darba tirgū ir pieprasījums pēc konkrētās nozares speciālistiem. Pirms mācību uzsākšanas valodas apgūvējs apliecina atbilstību profesijas kvalifikācijas prasībām, iesniedzot dokumentus par iegūto izglītību un, ja attiecināms, darba pieredzi.

5. Publiskā finansējuma pieejamība viena valodas prasmes līmeņa apguvei tiek ierobežota līdz vienai reizei katram valodas apgūvējam, kurš atbilst kādai no šajās vadlīnijās noteiktajām mērķgrupām. Valsts valodas prasmes līmenis tiek uzskatīts par apgūtu, ja izpildītas šo vadlīniju 16.–17. punkta prasības.

III. Izglītības programmas un to mērķi

6. Izglītības programmu paraugus izstrādā un savā tīmekļvietnē publicē Latviešu valodas aģentūra (turpmāk – Aģentūra). Aģentūra pēc nepieciešamības veic izglītības programmu satura aktualizēšanu, bet ne biežāk kā vienu reizi kalendārā gada laikā.

7. Mācību sasniedzamais rezultāts ir sniegts sešu valodas prasmes līmeņu (A0 (saukts arī *pirms A1*), A1, A2, B1, B2, C1) aprakstos, aptverot četrus valoddarbības veidus (runāšana, rakstīšana, lasīšana, klausīšanās) un valodas prasmes. Sasniedzamie rezultāti veidoti saskaņā ar Eiropas Padomes valodas politiku, Eiropas kopīgajām pamatnostādnēm valodu apguvei², latviešu valodas līmeņu aprakstiem un izglītības programmu paraugiem.

² Eiropas Kopīgās pamatnostādnes valodu apguvei: mācīšanās, mācīšana, vērtēšana. Pavadošais izdevums. ISBN 978-9934-617-49-2 © Latviešu valodas aģentūra, 2024. gads. Pieejams: <https://maciunmacies.valoda.lv/wp-content/uploads/2024/07/Eiropas-kopigas-pamatnostadnes-valodu-apguvei-macisanas-macisana-vertesana-Pavadosais-izdevums.pdf>.

Latviešu valodas
aģentūra

IV. Mācību procesa organizēšanas un mācību satura īstenošanas kārtība

8. Mācību process tiek īstenots atbilstoši sešiem valodas prasmes apguves līmeņiem (A0, A1, A2, B1, B2, C1) un saskaņā ar Aģentūras izstrādātajiem izglītības programmu paraugiem vai mācību īstenotāju autorprogrammām, kas saturiski atbilst valodas prasmju līmeņiem un programmu paraugu sasniedzamajiem rezultātiem. Izglītības programmas platformā *stars.gov.lv* iesniedz mācību īstenotāji, un tās apstiprina mācību finansētājs.
9. Mācību īstenotājs var būt normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā reģistrēta vai akreditēta izglītības iestāde vai juridiska persona ar iepriekšēju pieredzi latviešu valodas kā svešvalodas mācību īstenošanā. Izglītības iestādei jābūt reģistrētai Izglītības iestāžu reģistrā.
10. Mācību īstenotāji un valodas apguvēji izmanto vienoto prasmju pārvaldības platformu *stars.gov.lv*, kurā:
 - 10.1. mācību īstenotāji reģistrē un administrē piedāvātās izglītības programmas, sniedz visu ar mācību īstenošanu saistīto informāciju;
 - 10.2. valodas apguvēji reģistrē individuālo mācību kontu (turpmāk – IMK), iepazīstas ar mācību piedāvājumu, piesakās mācībām;
 - 10.3. valodas apguvējs reģistrējas A0 vai A1 valodas prasmes līmeņa mācībām, ja viņam nav latviešu valodas prasmju;
 - 10.4. reģistrējas A2–C1 valodas prasmes līmeņa mācībām, ja valodas apguvējam jau ir latviešu valodas prasmes apliecinošais dokuments, kas izdots pēc 2023. gada 1. janvāra;
 - 10.5. kārto valsts valodas prasmes pārbaudi, lai saņemtu apliecinājumu par savu valodas prasmes līmeni un pēc tam pieteiktos mācībām nākamajā prasmes līmenī.
11. Mācības var tikt īstenotas šādos veidos:
 - 11.1. mācības notiek izglītības iestādē vai citās telpās, kas atrodas Latvijas Republikas teritorijā un kas atbilst izglītības un piekļūstamības standartiem;
 - 11.2. mācības notiek attālināti, izmantojot tam paredzētas un piemērotas platformas un programmas;
 - 11.3. daļa nodarbību notiek izglītības iestādē vai citās telpās, kas atrodas Latvijas Republikas teritorijā un kas atbilst izglītības un piekļūstamības standartiem, daļa – attālināti; nodarbību proporciju nosaka mācību īstenotājs.

Latviešu valodas
aģentūra

12. Izglītības programmu apjoms:

- 12.1. A0 prasmes līmenī – 80 akadēmiskās stundas;
- 12.2. A1 prasmes līmenī – 160 akadēmiskās stundas;
- 12.3. A2 prasmes līmenī – 160 akadēmiskās stundas;
- 12.4. B1 prasmes līmenī – 160 akadēmiskās stundas;
- 12.5. B2 prasmes līmenī – 160 akadēmiskās stundas;
- 12.6. C1 prasmes līmenī – 160 akadēmiskās stundas.

13. Valodas mācības tiek organizētas grupās ne mazāk kā astoņiem (8) un ne vairāk kā piecpadsmit (15) valodas apguvējiem. Valodas apguves grupām A0 līmenī pieļaujamais valodas apguvēju skaits nav mazāks par pieciem (5).

14. Mācību īstenotājs noslēdz vienošanos vai līgumu ar valodas apguvēju, kurā nosaka sadarbības un mācību norises nosacījumus, abu pušu pienākumus un tiesības, kas nav pretrunā ar mācību finansētāja noteiktajiem mācību īstenošanas nosacījumiem.

15. Vienas izglītības programmas (viena valodas prasmes līmeņa apguves) īstenošanas laiks ir ne ilgāk kā 6 mēneši no mācību uzsākšanas.

16. Mācību īstenotājs veic nodarbību apmeklējuma uzskaiti un kontroli. Lai saņemtu apliecību par izglītības programmas apguvi, valodas apguvējam jāpiedalās vismaz 80 % no kopējā stundu skaita (A0 – minimāli 64 akadēmiskās stundas, A1–C1 – minimāli 128 akadēmiskās stundas).

17. Pēc sekmīgas izglītības programmas apguves mācību īstenotājs valodas apguvējam izsniedz apliecību par izglītības programmas apguvi un fiksē šo faktu IMK platformā *stars.gov.lv*.

18. Mācību īstenotājs, slēdzot līgumu ar valodas apguvēju un finansētāju, paredz, ka visi mācību grupas dalībnieki, izņemot A0 grupas, kas mācījušies konkrēta valodas prasmes līmeņa izglītības programmā un ir pabeiguši šīs izglītības programmas apguvi, kārtos valsts valodas prasmes pārbaudi (turpmāk – VVPP) Valsts izglītības attīstības aģentūrā Ministru kabineta noteiktajā kārtībā par valsts valodas zināšanu apjomu un valsts valodas prasmes pārbaudes kārtību. VVPP jānokārto ne vēlāk kā 60 darba dienas pēc valodas mācību pabeigšanas.

Latviešu valodas
aģentūra

19. Mācību īstenotājs nodrošina valodas apguvējiem iespēju kārtot valsts valodas prasmes pārbaudi Valsts izglītības attīstības aģentūrā, veicot nepieciešamo valsts nodevu un maksas pakalpojumu apmaksu atbilstoši normatīvajiem aktiem. [...]³

V. Pedagogu profesionālās kvalifikācijas prasības

20. Mācību īstenotāji nodrošina, ka nodarbības vada pedagogi, kuri atbilst šādām prasībām:

- 20.1. pedagogam ir iegūta latviešu valodas kā svešvalodas skolotāja kvalifikācija⁴ vai arī augstākā izglītība baltu filoloģijā, vai arī iegūta latviešu valodas un literatūras skolotāja vai tai pielīdzināma kvalifikācija;
- 20.2. pedagogs īsteno profesionālās kompetences pilnveidi atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajam apjomam un kārtībai.

21. Pedagogu profesionālās kompetences pilnveidi latviešu valodas kā svešvalodas apguves metodikā nodrošina izglītības un zinātnes ministra pārraudzībā esoša tiešās pārvaldes iestāde vai iestādes, kuru uzdevums ir valsts valodas politikas īstenošana un latviešu valodas kā svešvalodas apguves organizēšana visās izglītības pakāpēs un mūžizglītībā.

VI. Mācību kvalitātes uzraudzība

22. Mācību īstenotāju darbības un mācību norises kvalitāti uzrauga Aģentūra, bet kontroli atbilstoši noteiktajām funkcijām un uzdevumiem īsteno Izglītības kvalitātes valsts dienests.

23. Kvalitātes uzraudzībā un kontrolē tiek veiktas šādas darbības:

- 23.1. pakalpojuma sniedzēju dokumentācijas pārbaude;
- 23.2. pedagogu kvalifikācijas atbilstības pārbaude;
- 23.3. valodas apguvēju un mācību īstenotāju viedokļa noskaidrošana un vērtējums par mācībām izglītības programmas apguves laikā un/vai pēc izglītības programmas apguves;

³ Vismaz 60 % no mācību grupas dalībniekiem jāsasniedz sekmīgs rezultāts valsts valodas prasmes pārbaudē.

Tā kā šis kritērijs kvalitātes vērtēšanas procesā būtu skatāms plašākā hronoloģiskā un valodas apguvēju grupu salīdzinājumā, pašlaik minētā prasība līdz vienotās valodas apguves sistēmas pilnīgai darbībai un datu analīzei uzskatāma par vēlamu rādītāju.

⁴ Latviešu valodas kā svešvalodas pedagoga profesionālās kvalifikācijas prasības:

<https://registri.visc.gov.lv/profizglitiba/dokumenti/standarti/2017/PS-340.pdf>.

Latviešu valodas
aģentūra

- 23.4. mācību norises novērtējums;
- 23.5. mācību plānojuma novērtējums: nodarbību ilgums, biežums, norises laiks;
- 23.6. satura atbilstības pārbaude platformā *stars.gov.lv* apstiprinātajām izglītības programmām;
- 23.7. materiāltehniskā un mācību materiālu nodrošinājuma novērtējums;
- 23.8. mācību vides piemērotība valodas apguvēju un mācību īstenotāju vajadzībām.

VII. Iesaistīto institūciju kompetence mācību procesa atbalstam

24. Atbalstu valodas apguvējiem, mācību īstenotājiem un finansētājiem nodrošina atbildīgās institūcijas, ievērojot savas kompetences:
- 24.1. Izglītības un zinātnes ministrija ir atbildīga par vienotās pārvaldības sistēmas izveidi platformā *stars.gov.lv* un uzturēšanu, kā arī par prasību izstrādi pakalpojumu sniedzējiem un finansējuma pārvaldības principiem.
 - 24.2. Aģentūra ir koordinējošā institūcija, kas:
 - 24.3. nodrošina latviešu valodas kā svešvalodas mācības pieaugušajiem neformālajā izglītībā;
 - 24.3.1. nodrošina saziņu ar mācību īstenotājiem;
 - 24.3.2. veic pakalpojumu sniedzēju atlasī un pārbaudi atbilstoši vienotiem kritērijiem;
 - 24.3.3. pārvalda *stars.gov.lv* valodas moduļa datus un veic šo datu analīzi;
 - 24.3.4. veido mācību un metodiskos līdzekļus;
 - 24.3.5. īsteno latviešu valodas kā svešvalodas pedagogu profesionālo pilnveidi;
 - 24.3.6. sniedz konsultatīvo atbalstu valodas apguvējiem, mācību īstenotājiem un pedagogiem;
 - 24.3.7. nodrošina valodas prasmes diagnosticējošo testu digitalizāciju un testu izstrādi pēc funkciju nodošanas;
 - 24.3.8. īsteno valsts valodas prasmes pārbaudi pēc funkciju nodošanas.⁵
 - 24.4. Valsts izglītības attīstības aģentūra ir atbildīga par prasmju pārvaldības platformas *stars.gov.lv* izstrādi un uzturēšanu, tostarp valodas moduļa izveidi un integrāciju ar citām valsts informācijas

⁵ Plānots – sākot ar 2027. gada 1. janvāri, sk. tiesību akta projektu 26-TA 1771
https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/f9884cc8-f433-42b0-9f8b-d1f9582e1d5d.

sistēmām. Valsts izglītības attīstības aģentūra nodrošina arī valodas prasmes diagnosticējošo testu digitalizāciju un testu izstrādi, kā arī īsteno valsts valodas prasmes pārbaudi.⁶

- 24.5. Izglītības kvalitātes valsts dienests veic mācību kvalitātes kontroli atbilstoši noteiktajām funkcijām un uzdevumiem.⁷
- 24.6. Mācību īstenotāji un mācību finansētāji sniedz konsultatīvo atbalstu valodas apguvējiem atbilstoši mērķgrupai. Mācību īstenotāji un mācību finansētāji īstenotāji pārvalda *stars.gov.lv* valodas moduļa datus un veic šo datu analīzi par valodas apguvējiem, ar ko noslēgts līgums vai vienošanās.
- 24.7. Atbalstu sniedz arī citas institūcijas, kuru darbība ir saistīta ar pieaugušo izglītības jomu, atbilstoši to kompetencei un saskaņā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem.

VIII. Mācību izmaksu noteikšanas principi

- 25. Publiskā finansējuma apmērs mācībām tiek noteikts, ievērojot valsts budžeta, pašvaldības vai Eiropas Savienības fondu finansējuma nosacījumus, kā arī aktuālo darba tirgus un izmaksu situāciju Latvijā.
- 26. Mācību izmaksas var veidot šādas izdevumu kategorijas:
 - 26.1. mācību īstenošanā iesaistīto pedagogu darba samaksa:
 - 26.1.1. atalgojums par nodarbību vadīšanu;
 - 26.1.2. sagatavošanās posms (mācību materiālu izstrāde (ja attiecināms), darbu labošana un vērtēšana, atgriezeniskā saite);
 - 26.1.3. konsultāciju sniegšana.
 - 26.1.4. Samaksu nosaka astronomiskajās stundās, ieskaitot starpbrīžus starp nodarbībām (A0 līmenī 80 stundas, A1–C1 līmenī 160 stundas), uz katru nodarbību noteiktas papildu 30 minūtes 26.1.2. un 26.1.3. pienākumu veikšanai (A0 līmenī 40 stundas, A1–C1 līmenī 80 stundas).
 - 26.2. Mācību īstenotāju mācību administrēšanas izdevumi:

⁶ Sk. komentāru iepriekš.

⁷ Izglītības likuma 46. pants: (6) Neformālās izglītības programmas īstenotājs var pretendēt uz valsts vai pašvaldību budžeta līdzekļu saņemšanu šādas programmas īstenošanai tikai pēc tam, kad Izglītības kvalitātes valsts dienests ir izvērtējis īstenotāja darbības kvalitāti. Izvērtējumu atkārtο ne retāk kā reizi trijos gados. Izglītības iestādes darbības kvalitāti neformālās izglītības programmas īstenošanā var izvērtēt izglītības iestādes akreditācijas ietvaros. Šīs daļas noteikumus nepiemēro attiecībā uz šā panta piektās daļas 2., 3. un 4. punktā minētajiem neformālās izglītības programmu īstenotājiem.

Latviešu valodas
aģentūra

- 26.2.1. valodas apguvēju uzskaitē;
 - 26.2.2. mācību procesa plānošana, īstenošana un dokumentēšana;
 - 26.2.3. dalība kvalitātes uzraudzības un kontroles procesos;
 - 26.2.4. informatīvais un konsultatīvais atbalsts valodas apguvējiem un pedagogiem;
 - 26.2.5. sadarbība ar mācību finansētāju.
- 26.3. Nodrošinājums mācību procesa īstenošanai un atbalstam:
- 26.3.1. mācību telpu īre un to uzkopšana (ja nepieciešams);
 - 26.3.2. internets;
 - 26.3.3. drukātie vai digitālie mācību materiāli (grāmatas, darba lapas, rokasgrāmatas u. c.);
 - 26.3.4. platformu licences vai piekļuve tiešsaistes rīkiem (ja attiecināms);
 - 26.3.5. bērnu pieskatīšanas pakalpojuma nodrošināšana valodas apguvēju līdzdalības veicināšanai, ja apguvēja aprūpē vai uzraudzībā ir bērns vecumā līdz 7 gadiem.
- 26.4. Pedagogu profesionālās pilnveides izmaksas – dalība metodiskajos semināros un tālākizglītībasursos (atbilstoši noteiktajām prasībām).
27. Mācību īstenotājs sadala piešķirto finansējumu atbilstoši šo noteikumu 26. punktā noteiktajām izdevumu kategorijām; ja nepieciešams, izmaksu pamatotības izvērtēšanai var tikt pieprasīts šī sadalījuma pamatojums.